

تجمع خون زیر سخت شامه

مرکز آموزشی درمانی امین اصفهان

خونریزی زیر سخت شامه (سابدورال)

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: کمیته آموزش بیمار

تاریخ تهیه: 1403

منابع: ClinicalKey، WebMD، Mayo clinic

شرح بیماری:

- بافت نرم مغز و نخاع به وسیله پرده‌هایی به نام مننژ محافظت می‌شوند که سه لایه آن از داخل به خارج عبارتند از:
- نرم شامه: پرده ظریفی است که روی مغز و نخاع قرار می‌گیرد.
- عنكبوتیه: پرده ظریفی است که بین سخت شامه و نرم شامه قرار می‌گیرد و در این فضا مایع مغزی نخاعی وجود دارد.
- سخت شامه: پرده ضخیمی است که سطح داخلی استخوان جمجمه و سطح خارجی عنكبوتیه را می‌پوشاند.
- خونریزی یا هماتوم زیر سخت شامه‌ای به تجمع خون بین سخت شامه و عنكبوتیه گفته می‌شود. منشا خونریزی‌ها اغلب وریدی یا سیاهرگی و بیشتر وریدهای کوچک می‌باشد به همین دلیل ممکن است علائم دیرتر بروز کنند.

انواع خونریزی زیر سخت شامه:

- این نوع خونریزی یا هماتوم (لخته) به سه شکل زیر می‌باشد:
- حاد که علائم ظرف 48 ساعت تا 2 هفته پس از حادثه ایجاد می‌شود.
- تحت حاد که علائم 2 تا 3 هفته بعد از آسیب ایجاد می‌شود.
- نوع مزمن لخته در اثر آسیب‌های خفیف سر به وجود می‌آید و در شیرخواران و سالمندان شایعتر است. بیشترین علت بروز آن آتروفی یا کوچک شدن مغز در بزرگسالان می‌باشد و علائم بیماری در مدت طولانی مثلاً 3 هفته تا چند ماه پس از آسیب دیدگی ایجاد می‌شوند.

علائم:

- به دنبال خونریزی زیر سخت شامه علائم زیر در فرد ممکن است بروز نماید:
- سردردهای راجعه که هر روز بدتر می‌شوند. غالباً با بیهوشی فرد دنبال می‌شود.
- خواب آلودگی، گیجی، تشنج یا اغما، منگی
- اختلالات بینایی
- استفراغ بدون تهوع
- مردمک‌هایی به اندازه متفاوت (گاهی اوقات)
- کرختی، ضعف یا عدم توانایی حرکت دادن یک طرف بدن.
- ضریان قلب و تنفس سریع.
- سفتی گردن همراه با درد در هنگام حرکت.
- نوع مزمن معمولاً با تغییر در قوای ذهنی و فراموشی با یا بدون علائم فلج عصبی (فلج یک سمت بدن یا اختلال تکلم) ظاهر می‌شود.

علل و عوامل تشدید کننده:

- از عللی که باعث خونریزی زیر سخت شامه می‌شود می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
- آسیب به سر که شایع ترین علت می‌باشد.

مانند خوردن، لباس پوشیدن و توالت رفتن از اندام‌های آسیب دیده خود استفاده کنید.	● در اتومبیل از کمربند، در ورزش‌های تماسی از محافظ سر و در هنگام دوچرخه سواری از کلاه ایمنی استفاده کنید.	● آترواسکلروز یا تصلب شرایین.
پس از بهبود، تا حدی که می‌توانید، فعالیت در زمان قبل از ابتلا به این بیماری را از سر بگیرید. بهبودی 6 تا 12 ماه طول می‌کشد.	● در صورت تشخیص آنوریسم آن را درمان کنید.	● عفونت در هر قسمت از دستگاه عصبی مرکزی.
رژیم غذایی و تغذیه:	تشخیص:	● پارگی يك آنوریسم یا قسمت ضعیف شده يك شریان که از هنگام تولد وجود داشته است. غالباً قبل از پارگی، فشارخون بالا یا تصلب شرایین وجود دارد.
با توجه به وضعیت بیمار رژیم غذایی بیمار به صورت زیر تنظیم می‌شود:	● پزشک جهت تأیید خونریزی سخت شامه اقدامات تشخیصی زیر را ممکن است انجام دهد:	● مشکلات خونریزی دهنده مانند کم‌خونی سلول داسی شکل، لوسمی یا سرطان خون و هر اختلالی که عارضه جانبی يك داروی تجویز شده باشد.
ممکن است لوله‌ای داخل بینی برای تغذیه یا تخلیه ترشحات معده گذاشته شود و تغذیه از این طریق انجام گیرد.	● سي، تي، اسکن ام، آر. آی	● مصرف داروهای حل کننده لخته و ضد انعقاد.
در صورت ثابت ماندن وضعیت و نبود خطر برای بیمار، حرکت دادن و تغذیه دهانی با صلاح دید پزشک آغاز می‌شود.	● آزمایش مایع مغزی-نخاعی	● فشار خون بالا
نکته مهم در مورد این گروه از بیماران، مشکلات بلعی است و تغذیه سریع، می‌تواند باعث ورود غذا به مجاری تنفسی و ایجاد حالت خفگی یا ذات‌الریه شود. پس غذا خوردن باید کاملاً با احتیاط باشد و از غذاهای مایع و رقیق شروع و به تدریج به مقدار آن افزوده شود.	● میلوگرافی: نوعی تصویربرداری خاص از مجاری نخاعی و طناب نخاعی که مستلزم سوراخ کردن نخاع و تزریق ماده حاجب قابل مشاهده در فیلم رادیوگرافی است.	● سابقه خانوادگی اختلالات خونریزی دهنده.
جهت پیشگیری از یبوست از رژیم پرفایبر (میوه‌ها و سبزیجات) حاوی سبوس و مایعات فراوان استفاده کنید.	درمان:	عوارض احتمالی:
از یک رژیم غذایی سالم و کم چرب پیروی کنید.	● هدف از درمان پیشگیری از عوارض حسی-حرکتی می‌باشد که مستلزم بستری شدن در بیمارستان است. درمان‌های رایج عبارتند از:	● به دنبال خونریزی زیر سخت شامه عوارض زیر در فرد ممکن است ایجاد شود:
در صورت مصرف الکل یا نوشیدنی‌های کافئین دار، آن را از رژیم غذایی خود حذف نمایید.	● جراحی برای توقف خونریزی و برداشتن خون لخته شده.	● مرگ یا ناتوانی دائمی شامل فلج نسبی یا کامل، تغییرات رفتاری و شخصیتی و مشکلات گفتاری.
در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟	● داروهای که تورم و فشار مغز را کاهش دهند و در صورت نیاز سایر علائم مانند تشنج را کنترل کنند.	● ورم مغز و افزایش فشار داخل جمجمه
اگر شما یا یکی از اعضای خانواده‌تان هر يك از علائم خونریزی زیر سخت شامه را داشته باشید، این، يك وضعیت اورژانسی است.	فعالیت:	● عوارض جراحی مانند عفونت و خونریزی
در صورت عود مجدد علائم پس از جراحی	● در زمان خونریزی سخت شامه فعالیت‌های خود را به صورت زیر محدود نمایید:	● عوارض بیهوشی مانند حساسیت به داروها
	● استراحت مطلق در بستر تا برطرف شدن کامل خونریزی پس از درمان در صورتی که برخی از کارکردهای حرکتی خود را از دست داده باشید، کاردرمانی و فیزیوتراپی به شما کمک خواهند کرد تا برای به دست آوردن مجدد مهارت‌های پایه	پیشگیری:
		● جهت پیشگیری از خونریزی‌های زیر سخت شامه اقدامات زیر را انجام دهید:
		● محافظت از سر در مقابل صدمات
		● پس از استفاده از داروهای روان گردان و خواب‌آور، رانندگی نکنید.